

FÖRFATTARCENTRUM

Verksamhetsplan för 2018

FÖRFATTARCENTRUM

Verksamhetsplan för 2018

MÅLSÄTTNING, OMFATTNING OCH SAMVERKAN

Bakgrund och målsättning

Författarcentrum grundades 1967 i Stockholm och är en politiskt och religiöst obunden ideell förening för yrkesverksamma författare. Från starten har verksamheten genomstrukturerats av målsättningen att skapa vidgade kontakter mellan författarna och allmänheten, föra ut litteraturen i samhället, slå vakt om åsikts- och yttrandefriheten, förbättra författares arbetsmöjligheter och verka för en breddning av kulturutbudet genom samverkan med kommunala, regionala och statliga organ, bibliotek, skolor, institutioner, arbetsplatser, föreningar, övriga centrumbildningar, organisationer och enskilda inom folkbildning och kultur.

Under 1970-talet bildades fyra föreningar: Författarcentrum Norr, Författarcentrum Syd, Författarcentrum Väst och Författarcentrum Öst. Författarcentrum har därmed en lång erfarenhet av att bredda kulturlivet och föra ut litteraturen i hela landet.

Regionerna i Författarcentrum samarbetar kring gemensamma frågor såsom fördelningen av det årliga anslaget från Statens kulturråd, kvalitetssäkring av författarförmedlingen, utveckling av hemsidan samt övergripande policyfrågor och författares arbetsvillkor. Arbetet i 2018 års riksstyrelse i Författarcentrum leds av ordförande Stig Hansén. Styrelsen består av ordföranden från de fyra regionala styrelserna. På riks årsmöte i april representeras varje region av fyra ombud som utses på respektive regions årsmöte.

Totalt är drygt 1500 medlemmar i någon av de regionala föreningarna.

*Författaren Stig Hansén
är ordförande
för Författarcentrum riks.*

De områden som Författarcentrum prioriterar verksamhetsåret 2018:

Författares villkor. Förbättra författares inkomstmöjligheter, kvalitetssäkra författarförmedlingen, öka marknadsföringen och bredda författares och översättares kompetens och arbetsfält.

Ett levande kulturliv utanför storstäderna. Bredda kulturlivet genom författardagar och arrangemang på fler orter ute i landet.

Kultur för barn och unga. Sprida kunskap om litteratur för barn och unga. Backa upp läs- och skrivfrämjande arbete inom Skapande skola och driva egna projekt.

Internationell utveckling och samverkan. Ta tillvara medlemmarnas nätverk och främja ett ökat utbyte mellan författare från olika länder.

Värna åsikts- och yttrandefriheten. Samverkan med medlemmar och andra författarorganisationer.

Främja mångfald. Underlätta för medlemmar med utländsk bakgrund att verka som författare i Sverige samt ta tillvara deras språkkunskaper.

Främja jämställdhet. Ett inkluderande perspektiv används i hela verksamheten. Ökad medvetenhet om hur tillgängligheten för personer med funktionsvariationer kan förbättras.

VERKSAMHET

Bredda författares och översättares kompetens och arbetsfält

Författares villkor

Författarcentrum fortsätter att bedriva verksamhet med syfte att främja de ekonomiska villkoren för yrkesverksamma författare och översättare. Vi uppmuntrar medlemmarnas egna initiativ till samverkan med andra författare. Genom Författarcentrums nätverk med många olika aktörer och föreningar vidgar vi plattformen för litteraturen. Fokus ligger på att skapa fler och nya uppdrag för författarnas framträdanden i publika sammanhang och författarbesök i skolan. Vi fortsätter att utveckla den litterära scenen.

Genom att starta ett webbmagasin, *Skrået – Författaren i centrum*, har vi också kunnat skapa skrivuppdrag samtidigt som vi erbjuder ett forum för våra medlemmar att utbyta erfarenheter om att vara författare eller översättare. Skrået delas i sociala medier och når en läsekrets långt utanför våra medlemmars region.

En viktig del av marknadsföringen och synliggörandet av våra medlemmar är våra egna författardagar/utbudsdagar, projekt och andra litterära arrangemang. Flera gånger om året arrangerar vår personal välbesökta möten och litterära konferenser för anställda inom skolor, bibliotek och annan kulturverksamhet. Det är ofta vid något av dessa arrangemang som nya författare kommer ut och får sina första uppdrag inför publik. Utbudsdagarna har därmed en viktig roll som fortbildning för författarna.

Litterära priser är en del av synliggörandet av litteraturen. Här är vinnarna av Författarcentrum Norr/Norrländska Litteratursällskapets "Norrlands litteraturpris" 2017: Lina Josefina Lindqvist och Ann Helén Laestadius. Foto: Nils-Henrik Sikku

Författarcentrum ordnar också årligen flera stora litteraturarrangemang för allmänheten där författarskap och ämnen som inte på egen hand drar en stor publik blir uppmärksammade.

Lektorstjänst breddas till att omfatta

Manustjänster - både professionella och allmänheten kan få hjälp med manus och skrivande, vilket ger fler uppdrag för medlemmar som lektörer, korrekturläsare och redaktörer.

Samtliga regioner ordnar fortlöpande kompetensutveckling för medlemmarna i form av utbildningsträffar, egenutgivarnätverk och regionala träffar i samverkan med Författarförbundets sektioner, andra litterära sällskap, centrumbildningar, föreningar, studieförbund och andra samarbetspartners.

Författarförmedlingen

Målgrupper och statistik

Författarförmedlingens ökade bokningar återspeglar en ständigt ökad efterfrågan på författarbesök och författarframträdanden hos våra uppdragsgivare. Skolor och bibliotek är de största beställarna, men långt ifrån de enda. Litteraturfestivaler, föreningar, kursverksamheter, arbetsplatser och bokhandel kontaktar regelbundet Författarförmedlingen som bollplank och för bokningar samtidigt som efterfrågan för manustjänsterna ökar. Bokningsfrekvensen visar också att vi når ut med information och marknadsföring av våra tjänster.

Sedan 2005 har det skett en årlig ökning från totalt 1287 uppdrag till 2529 uppdrag år 2016. De senaste tio åren har bokningar på biblioteken ökat från 339 till 769. Det största uppsvinget gäller grundskolan och Skapande skola där bokningarna har ökat med ca 50 procent, motsvarande drygt 1000 bokningar år 2016. Bokningar till förskolorna har på tio år ökat från 9 till 41 bokningar och för gymnasiet från ca 50 till 200 bokningar. Författarcentrum kan kanalisera resurser för att skapa utrymme för det skrivna och det talade ordet för nya målgrupper och därigenom skapa nya uppdrag för medlemmarna.

Under 2016 var drygt 500 bokade uppdrag genererade av Författarcentrums projektstödda verksamhet.

Inkomsterna (före skatt) som bokningarna genererar till författarna ökade mellan 2015 och 2016 från 19 369 696 kr till 21 328 903 kr.

Kvalitetssäkring av hemsidan och databasen

Hösten 2016 lanserade Författarcentrum en ny hemsida med ett modernt formspråk och ökad tillgänglighet samt bättre marknadsföringsfunktioner. Under 2018 fortsätter vi att driva det här utvecklingsarbetet framåt med små medel och med hjälp av vår egen personals specialkunskaper i samarbete med externa webbutvecklare i firman Lagonda.

Förmedlingens databas är från år 2000 och byggdes med en datateknik som idag anses föråldrad. Nästa steg kräver ett mer omfattande arbete för att hemsidan och databasen ska ingå i ett sammanhållet system istället för dagens två system som länkas samman.

Personalens arbetsmiljö och hälsa

Behovet av ökade resurser för personal på kanslierna har framförts av Författarcentrums styrelse under flera år. När det gäller kvalitetssäkring av personalresurserna står vi inför ett akut problem. Vi behöver öka bemanningen för att kunna svara upp mot den växande efterfrågan på författare som kommer från en fortsatt ökande verksamhet med läsfrämjande- och Skapande skola-projekt. Det årliga anslaget från Statens kulturråd är grunden i vår verksamhet. På de fyra regionerna råder inför 2018 ett behov av ökad bemanning av fast anställda. Med ökade resurser skulle vi kunna arbeta vidare med att förbättra marknadsföringen och vidga författarnas arbetsmöjligheter.

Författarcentrum har på senare år varit hänvisad till att söka projektstöd från kommunala, regionala, statliga bidrag samt från stiftelser och fonder, för att täcka upp för ordinarie verksamhet. Projektbidragen fyller en viktig roll då de genererar arvoderade uppdrag för författare, men de medför också att Författarcentrums personal fått en ökad administrativ börda. Personalen är drivande i projekten och organisatörer av arrangemang som är knutna till projekten. Författarcentrum ser med oro att personalen är stressad och riskerar utbrändhet eftersom all kulturverksamhet med kvalitet kräver ett personligt engagemang.

Ett levande kulturliv utanför storstäderna

Författarförmedlingen är ett viktigt redskap för att nå ut till hela landet med författarbesök. Författarförmedlingens nätverk av lärare, bibliotekarier, litteraturarrangörer, författares nätverk, studieförbund och förlag förgrenar sig ut till små orter. Författarförmedlarna har arbetat upp kontakter och rutiner som underlättar även för ovana arrangörer att boka in och ta emot en författare. Genom kalendern i bokningsdatabasen kan vi samordna och effektivisera bokningarna till gagn både för författarna och arrangörerna. Med sociala medier och facebooksidor för Författarcentrum och våra projekt *Världspoesidagen*, *Poeten på hörnet*,

Forum för poesi och prosa och *Jag skriver i dina ord* når vi ut ännu bredare och kan ha dialog med författarna, pedagogerna i skolan, biblioteken och den litteraturintresserade allmänheten.

Vidareutveckla litterära scener och mötesplatser

Förutsättningarna för verksamheten varierar i landets olika delar, både ekonomiskt och geografiskt. Författarcentrums regionala föreningar har utvecklat en egen självständig profil. I norr är de geografiska avstånden en komplicerande faktor och man får satsa på ett fåtal möten under året som skiftar

plats. Man gör också nedslag genom samarbeten på olika orter med *Sommarmötet* och *Provins*.

För de andra tre regionerna är det geografiska läget mer gynnsamt. Idag vill bidragsgivarna, både de offentliga och de privata stiftelserna, ha en tätare dialog än tidigare, vilket bidrar till utvecklingen.

Det har också blivit mer av gränsöverskridande samarbeten, allt från att ge

input till berättarfestivaler, medverka i litteratur- och musikkvällar till projektsamverkan inom film. Med hängivna, kreativa och kunniga anställda medarbetare - och i samarbete med styrelseaktiva och ideella krafter - levererar Författarcentrum årligen ett stort antal egna projekt och litterära arrangemang i syfte att skapa, vidareutveckla och arrangera litterära scener och mötesplatser för författare, andra konstutövare och allmänheten.

*Författaren och journalisten Eskil Fagerström under En historisk afton 2017 på Poeten på hörnet i Malmö som drivs av Författarcentrum Syd och författaren Katarina Mazetti, med stöd av Malmö stad.
Foto: Anna Alsmark*

Författarcentrum visar vägen

De senaste tio åren kännetecknas av en ökad läsfrämjande verksamhet genom litterära scener och mötesplatser för publika arrangemang. Flera av Författarcentrums projekt har blivit nationellt uppmärksammade modeller och förebilder för andra som arbetar med författarscener och bokdagar. Exempelvis kan nämnas *Littfest* i Umeå och den högkvalitativa tidskriften *Provins* som speglar norrländsk litteratur och konst – prisad som bästa kulturtidskrift 2016. Succén med den publika lokalen *Poeten på hörnet* i Malmö väcker nyfikenhet i fler landsdelar. Utvecklingen av *Forum för Poesi och prosa* i väst har inspirerat många att tänka i nya banor för litterära arrangemang och fortbildning. *Stockholms längsta bokbord* och läsprojektet *Stockholm läser* i samverkan med stadsbiblioteket är omtalade nationella förebilder i litteraturvärlden. Författarcentrum har ett stort förtroende hos biblioteken, vi förmedlar både tips och erfarenheter och en portion självförtroende att man ska våga testa nya varianter och upplägg för ett författarbesök.

Projekt för barn och unga

Författarbesök och skriv- och läsprojekt i skolan

Genom författarförmedlingens rådgivning och bokning av författarbesök fortsätter vi att arbeta för att sprida kunskap om barn- och ungdomsförfattarna och stärka läsningens och skrivandets roll i samhället.

I FC Östs regi fortsätter *Författarbesök i skärgården* och *Läsning pågår* att spridas i regionen. *Läsning pågår* erbjuder sedan många år subventionerade författarbesök i Stockholm och Linköping. I Stockholm har projektet breddats till alla årskurser - från förskolan till gymnasiet.

På Författarcentrum Väst finns flera projekt inriktade på ungas eget skrivande och integration bland annat skoltidningsprojektet *Made in Backa*. Författarcentrum Syd har ett projekt som är inriktat på barns läsning på fritiden, *Boktackling – läsning för fotbollstokiga*, som genomförs med stöd från Sparbanksstiftelsen Skåne.

Den nationella skrivartävlingen för gymnasiet Jag skriver i dina ord utvidgas till att omfatta nyanlända

Hösten 2017 och våren 2018 arrangerar Författarcentrum för 2:a året i rad den nationella upplagan av *Jag skriver i dina ord* med stöd av Postkodlotteriets Kulturstiftelse, Kulturrådet, Region Skåne, Stockholms läns landsting, Region Västmanland, Region Kalmar Län, Göteborgs stad, Västra Götalandsregionen, Örebro kommun, Region Blekinge, Region Kronoberg, Region Uppsala och Uppsala kommun.

Tävlingen, som startade 2014 som ett regionalt projekt av Författarcentrum Väst, med stöd av Postkodlotteriets Kulturstiftelse och Region Västra Götaland, har alltså vuxit till att omfatta hela landets gymnasieskolor och vi har fått stöd från nya bidragsgivare ute i regionerna. Bakom finansieringen ligger ett flitigt uppsökande arbete som utförts av Författarcentrums anställda.

För att stimulera elevernas skrivande erbjuds gymnasieskolor som ansluter sig till tävlingen *Jag skriver i dina ord* drygt 100 kostnadsfria författarbesök i hela landet. Projektet samordnas och administreras av Författarcentrum Väst, som även svarar för den gemensamma marknadsföringen i form av nyhetsbrev, facebookside och hemsidan www.jagskriver.nu med lärarhandledningar, tips och inspiration. Bokningarna utförs av förmedlingarna i Väst, Öst, Norr och Syd.

Detalj av Jag skriver-affischen ht2017/vt2018 av konstnären Tom Bogaard. Den skickas ut till gymnasieskolor i hela landet.

Jag skriver-tävlingen har blivit ännu mer tillgänglig. En dryg tredjedel av författarbesöken är vikta åt klasser med nyanlända, så att litteraturen kan bli en stimulerande och rolig del i deras svenskundervisning. Samtidigt är det egna modersmålet avgörande vid tillgodogörandet av ett nytt språk. Vi erbjuder översättning till svenska åt de som vill delta i tävlingen men helst skriver på sitt modersmål.

Jag skriver i dina ord pågår till maj 2018 med regionala deltävlingar som avgörs av fyra författarledda jurys. Riksfinalen äger rum i Göteborg. Efter projektets genomförande vidtar ett omfattande redovisningsarbete och förberedelser för ny ansökningar. En förutsättning för en fortsättning är att vi hittar externa bidragsgivare som vill stödja projektet.

Prisutdelningen Jag skriver i dina ord 2017 med de tre vinnarna Johanna Timle, Minou Hellgren och Lisa Quartey på Musikens hus i Göteborg med Bob Hansson som prisutdelare (t v) och konferencier Pål Börjesson, projektledare på Författarcentrum Väst. Foto Anna Alsmark

Internationell utveckling och samverkan

Författarcentrum fortsätter att utveckla de projekt, litterära scener och arrangemang som främjar kulturutbyte mellan olika språk, kulturell bakgrund och olika länder. Det gäller återkommande arrangemang kring *Världspoesidagen 21 mars* och *Världsbokdagen 23 april*. Vi söker oss också ut i Europa genom ett utbyte med författarkolleger i Tyskland, Portugal, Finland och Island.

Åsikts- och yttrandefrihet, jämställdhet och mångfald

Författarcentrum verkar i en demokratisk föreningstradition och en viktig målsättning är att värna om åsikts- och yttrandefrihet. Författarcentrum verkar i en demokratisk föreningstradition och en viktig målsättning är att värna om åsikts- och yttrandefrihet.

Inom Författarcentrum pågår olika former av insatser för att integrera invandrade medlemmar i verksamheten och att underlätta utgivning på svenska.

I Författarcentrum Västs projekt *Romska och resandeberättelser* synliggörs en utsatt minoritetsgrupp. Efter ett tvåårigt projekt som resulterade i antologin *den Ohörda historien* planeras uppföljningsprojekt med bl.a. skrivkurser för romer och resande under 2018. Insamling och utdelning av böcker till flyktingbarn på deras eget språk och ordböcker för nyanlända pågår ständigt med hjälp av hemsidan.

Författarcentrum Norr samarbetar med den samiska skribent- och författarföreningen Bágo, som arbetar för att i Jokkmokk etablera ett samiskt litteraturcentrum, där personal arbetar för att stödja såväl samiskspråkiga författare och förlag, hemmahörande i den svenska delen av Sápmi.

Författarcentrum Syd planerar att uppmärksamma finska som minoritetsspråk i södra Sverige bland annat genom att följa upp en resa till Helsingfors som ägde rum i september 2017. En ansökan som omfattar publika samtal och en antologi är inlämnad till Finland-Sverige fonden. Planer finns också på en författarresa till Island.

Att ha en nationell webbtidning är också ett led i att främja yttrandefriheten eftersom en del medlemmar har en bakgrund av att leva i exil.

Verksamheten ska tillgodose jämställdhet och mångfald. Vi strävar efter att målen ska återspeglas i vår egen organisation, i våra egna styrelser och andra poster och projekt. Vi uppmärksammar varje år verksamhet exempelvis Internationella kvinnodagen. Till Författarcentrum ska man som medlem eller besökare på ett arrangemang alltid känna sig välkommen oavsett ålder, sexuell läggning, etnisk tillhörighet.

Tillgänglighet för personer med funktionsvariationer

Författarcentrum har några medlemmar med fysisk funktionsnedsättning, även äldre medlemmar med t ex sämre syn eller försämrad hörsel. Vi kommer att fortsätta att ta hjälp av dessa medlemmars kunskaper för att utveckla förbättringar i vår verksamhet. Vi har redan god tillgänglighet i de lokaler som används och vi kommer att arbeta vidare med förhöjd medvetenhet enligt Kulturrådets anvisningar.

Våra medlemmar

Att lyfta fram fördelarna med medlemskap i och synliggöra våra externa verksamheter är en ständigt pågående process. På medlemmars eget initiativ finns idag flera mycket aktiva nätverk knutna till Författarcentrum såsom *Barnboks nätverket med bloggen*, *Fenix – nätverk för invandrade författare*, *BASUN – Barn- och ungdomsbokskapare i södra Sverige*, *Litteraturredan* och *Egenutgivarnätverket*.

Inrättandet av debutantmedlemskap i några regioner visar en förnyringstrend av medlemskåren, eftersom de kan söka in på en bok. Även om medelåldern är relativt hög, nära en tredjedel av medlemmarna är över 65 år, är dagens pensionärer mycket vitala och aktiva författare som ofta gör en viktig insats i våra föreningar. Kvinnor söker sig i ökad grad till ett officiellt skrivande som författare och vi har cirka 300 fler kvinnor än män som medlemmar.

Personal, organisation och ekonomi

Författarcentrum har fyra kanslier i Göteborg, Malmö, Stockholm och Umeå, samt en kontorsplats och tillgång till sammanträdesrum i Lund. Riks kansli ligger på kansliet i Malmö. Personalen är kunskapsinriktad och praktisk, de har en egenutvecklad specialkompetens inom

vårt område och utbildar nya medarbetare som förmedlare och projektledare. Vi vill ta vara på den stora kompetens som byggs upp inom vår egen organisation och skapa en god arbetsmiljö så att personalen stannar kvar.

Behovet av ökade resurser för personal på kanslierna framgår på sid 5.

Samverkan med centrumbildningarna

Författarcentrum samverkar med övriga centrumbildningar på både nationell, regional och lokal nivå. Centrumbildningarna håller regelbundna nätverksmöten för rapportering och erfarenhetsutbyte samt planerar och genomför informationsinsatser om fria professionella kulturskapare. Centrumbildningarna deltar återkommande vid möten med Arbetsförmedlingens nationella branschråd och har kontinuerliga dialogmöten med AF Kultur nationellt och lokalt inom respektive konstområde. Centrumbildningarna har en plats i Rådet för kulturarbetsmarknaden.

VISIONER OCH FRAMTIDA UTVECKLING

Författarcentrums framtidsvision

I anslutning till Författarcentrum riks årsmöte i Umeå den 22 april 2017 genomfördes ett seminarium med en framtidsinriktad workshop med styrelsen och ombuden från regionerna. Arbetet följs upp av riksstyrelsen inför 2018. Genom att Författarcentrums 50 års jubileum under hösten 2017 med uppläsningssaktioner av medlemmarna och artiklar i Skrået har vi hittat fler gemensamma nämnare att jobba vidare med i visionsarbetet för framtiden, på kort och lång sikt.

Digitala redskap och strategier

En viktig del av visionsarbetet handlar om att ha en strategi för att verka inom den digitaliserade världen. Vi behöver avsätta tid och resurser för samordna och samutnyttja de digitala redskapen i form av hemsidan, databasen, elektroniska eventlösningar, administration och sociala medier. Vi arrangerar fortbildning för medlemmarna.

Samverkansprojekt

Författarcentrum strävar efter att ingå i flera nätverk lokal, regionalt och nationellt och bedriver flera samverkansprojekt avseende inom fortbildning, medlemsträffar och kompetenshöjande möten med andra kulturområden, centrumbildningar och inom samverkansmodellen.

Inför 2018 finns flera nya samverkansprojekt och nätverk inom bokbranschen, kulturarvsområdet och med organisationer som i ett internationellt perspektiv värnar om författares rättigheter och det fria ordet.

Skriv- och läsfrämjande insatser

Författarcentrum verkar för att vara en ledande aktör inom området för att förbättra skriv- och läskunnigheten för barn och unga samt nya svenskar. Författarcentrum vill också bidra till att

litteratur är en del av det demokratiska samhället och att läsa och skriva ska vara lustfyllt och berikande för alla människor.

Motverka rasism och främlingsfientlighet

I kölvattnet av händelserna kring Bok & Biblioteksmässan i Göteborg ser Författarcentrum det som sin uppgift att bidra till ett upplyst och demokratiskt samhälle genom att motverka rasism och främlingsfientliga strömningar.

Malmö den 5 november 2017

*Stig Hansén
Ordförande i Författarcentrum Riks*

*Anna Alsmark
Kanlissekreterare, Författarcentrum Riks*